POZORUHODNÉ NÁLEZY LEPIDOPTER PRO ČSSR

BEMERKENSWERTE LEPIDOPTERENFUNDE FÜR ČSSR

6

Milan Janovský Albert Gottwald

Rozšíření lepidopter na území Moravy, Slovenska, ale i Čech jsme věnovali v posledních dvou letech intenzívní pozornost. Podařilo se nám zjistit nové nebo jinak významné druhy pro sledované oblasti a v případě pernatušky Emmelina jezonica Mats. i nový druh pro celou ČSSR.

Systém i nomenklatura jsou zpracovány podle připravované práce autorů Patočky - Reipricha (v tisku). V seznamu literatury uvádíme pouze prameny v dřívějších příspěvcích neuvedené.

Nepticulidae

Stigmella tityrella (Stainton, 1854) (det. prof. A. Reiprich)
Moravia: Hodoňovice, okres Frýdek-Místek 4.9.1987 (ing. J. Sitek lgt.)

S. spinosissimae (Waters, 1928) (det. prof. A. Reiprich)
Moravia: Hodoňovice 4.9.1987 (ing. J. Sitek lgt.)

Trifurcula cryptella (Stainton, 1856) (det. prof. A. Reiprich)
Moravia: Radhošť 27.7.1985
Dokladů o rozšíření druhů této čeledi je stále málo.

Psychidae

Dahlica nickerli (Heinemann, 1876) (det. prof. A. Reiprich)
Bohemia: Loučovice, okres Český Krumlov 7.4.1986 e.l.

Tineidae

Infurcicomella ignicomella (Herrich - Schäffer, 1850) (det. ing. G. Elsner)
Moravia: Rohatec 12.7.1985

I. finalis Gozmány, 1959 (det. prof. A. Reiprich, gen. prep. č. 1801)
Slovakia: Kiarov 23.7.1986 - 2 ♀♀, 1 ♂
Po Patočkově zatím nepublikovaném nálezu (v tisku) výskyt potvrzen v oblasti jihovýchodního Slovenska.

Yponomeutidae

Digitivalva valeriella (Snellen, 1878) (det. prof. A. Reiprich, gen. prep. č. 1804)
Slovakia: Nová Vieska, okres Nové Zámky 22.7.1986
Nový druh pro Slovensko, podrobnější údaje uvede prof. A. Reiprich (v tisku).

D. arnicella (Heyden, 1863) (det. ing. G. Elsner)
Moravia: Hodonín-Zbrod 28.5.1982

Oecophoridae

Semioscopis strigulana (Fabricius, 1787)
Moravia: Gottwaldov-Štípa 16.3.1975 (V. Bělín lgt.)
Drslavice, okres Uherské Hradiště 27.3.1984
Vzácná jarní makadlenka žijící na osice (Populus tremula).

Elachistidae

Elachista bisulcella (Duponchel, 1843) (det. prof. A. Reiprich)
Moravia: Rohatec 12.6.1987

Coleophoridae

Goniodoma aurogutella Zeller, 1849
Moravia: Moravský Písek 22.7.1987

Coleophora orbitella Zeller, 1849 (det. prof. A. Reiprich, gen. prep. č. 2098)
Moravia: Hodoňovice 20.6.1987 -(ing. J. Sitek lgt.)

C. argentulla (Stephens, 1834) (det. prof. A. Reiprich)
Moravia: Hodonín-Zbrod 20.7.1987
Staříč-Kamenná, okres Frýdek-Místek 19.7.1987 (ing. J. Sitek lgt.)
Další doklady o rozšíření na Moravě (Gottwald - Janovský, 1985)

C. glaucicolella Wocke, 1892 (det. prof. A. Reiprich, gen. prep. č. 1446)

Moravia: Havířov 5.8.1984
Beskydy - Staré Hamry 1.9.1987 (ing. J. Sitek lgt.)
Rozšířený, ale nehojný pouzdrovníček.

Momphidae

Mompha substrigella (Haworth, 1828) (det. ing. G. Elsner)
Moravia: Buchlovice 2.7.1980.

Scythrididae

Scythris flaviventrella Herrich - Schäffer, 1853) (det. prof. A. Reiprich)
Slovakia: Kiarov 23.7.1986
Po Ďarmotských kopcích (Hrubý, 1964) a Spišské Nové Vsi (Reiprich, 1977) teprve třetí doklad o rozšíření na Slovensku.

Gelechiidae

Aristotelia ericinella (Duponchel, 1838) (det. prof. A. Reiprich)
Slovakia: Záhorí-Závod 13.8.1986 dva oo

Xystophora pulveratella (Herrich - Schäffer, 1855) (det. prof. A. Reiprich)
Moravia: Staříč-Kamenná, okres Frýdek-Místek 13.5.1986
Lokální a velice vzácný druh stepních biotopů.

Teleoides wagae (Nowicki, 1860) (det. prof. A. Reiprich)
Slovakia: Prašník-Pustá Ves 13.6.1987
Teprve druhý doklad o rozšíření na Slovensku. Jako nový pro Slovensko uveden ze Slovenského ráje (Tokár - Reiprich, 1986).

T. fugacella (Zeller, 1839) (det. ing. G. Elsner)
Slovakia: Čachtice 6.8.1981 jedna ♀

T. flavimaculella (Herrich - Schäffer, 1854) (det. ing. G. Elsner)
Moravia: Dluhonice, okres Přerov 3.7.1978 (Z. Verbirs lgt.)
Lokální a vzácná makadlovka.

Bryotropha similis (Stainton, 1854) (det. prof. A. Reiprich)
Moravia: Štramberk 16.7.1986

Scrobipalpa klimeschi Povolný, 1967 (det. ing. G. Elsner)
Slovakia: Záhorí-Závod 22.5.1981

Caryocolum leucomelanella (Zeller, 1839) (det. prof. A. Reiprich)
Slovakia: Záhorí-Mikulášov 7.8.1979,
Kiarov 23.7.1986

Acanthophila latipennella Rebel, 1937 (det. prof. A. Reiprich, gen. prep. č. 2086)
Moravia: Havířov 30.6.1987
Nečekaný výskyt, druh zřejmě nový pro Moravu. Larva na smrku ztepilém (Picea excelsa).

Tortricidae

Acleria notana (Donovan, 1806) (=A. tripunctana Hb.) (det. prof. A. Reiprich, gen. prep. č. 1795)
Slovakia: Záhorí-Závod 11.8.1986
Nový druh pro Slovensko, podrobnější údaje uvede prof. Reiprich (v tisku).

A. roscidana (Hübner, 1822)
Moravia: Gottwaldov-Štípa 15.4.1984 (A. Titz lgt.),
Uherské Hradiště 15.12.1985
Obaleč, který není uveden v Prodromu lepidopter Slovenska (Hrubý, 1964), v Dodatcích k PLS (in lit.) je o něm jediný údaj ze Suché nad Parnou. Podle Razowského (1981) je rozšířen ve větší části evropského kontinentu, v Polsku se vyskytuje lokálně. Naše nálezy dokazují výskyt na jihovýchodní Moravě.

A. scabrana Denis et Schiffermüller, 1775 (det. prof. A. Reiprich, gen. prep. č. 1818)
Moravia: Štramberk 25.7.1986 (ing. J. Sitek lgt.)
Razowski (1981) uvádí výskyt na celém území Evropy, z našeho území nebyl zaznamenán na Slovensku.

Hysterosia pulvillana (Herrich - Schäffer, 1851)
Moravia: Bzenec 11.6.1986
Rohatec 12.6.1987
Obaleč je rozšířen v Evropě a jeho housenky žijí v lodyhách a kořenech chřestu (Asparagus officinalis) (Razowski, 1981). Sporé nálezy ze Slovenska doplňujeme dvěma nálezy z vátých písků v okrese Hodonín.

Apotomis infida (Heinrich, 1926) (det. prof. A. Reiprich, gen. prep. č. 2093)

První spolehlivý doklad o výskytu na Moravě. Zatím publikován ze Slovenska (Reiprich, 1981 a Elsner V. - Elsner G., 1985)

Pamene obscurana (Stephens, 1834) (det. prof. A. Reiprich, gen. prep. č. 1626g)

Moravia: Havířov 27.5.1985
1 ♀ na světlo balkonu v bytě. Překvapivý přílet evropského obaleče středních poloh. Housenky v jehnědách břízy (Betula) (Kuzněcov, 1978).

Pterophoridae

Emmalina jezonica Matsumura, 1931
Slovakia: Nová Vieska 22.7.1986 a 23.7.1982
Nový druh pro ČSSR, podrobnější údaje uvede prof. A. Reiprich (v tisku)

Pyralidae

Phycicodea maritima (Tengström, 1848) (det. prof. A. Reiprich)
Slovakia: Tematínské kopce - Lúka 24.7.1987
Vedle údaje z Kamenice n. H. (Čaputa lgt.) druhý doklad o výskytu na Slovensku.

Catoptria mytilella (Hübner, 1805)
Slovakia: Tematínské kopce - Lúka 31.7.1986 a 24.7.1987
Prašník-Pustá Ves 13.7.1987
Moravia: Štramberk 16.7.1986
Ze severní Moravy ho poprvé uvedl Skala (1931-1932)

Metacrambus carectellus (Zeller, 1847)
Slovakia: Nová Vieska 9.8.1984
V Dodatcích k PLS (in litt.) je uveden jediný nález G. Elsnera z Mužly jako nový pro ČSSR. Náš údaj potvrzuje výskyt travařík v okolí Štúrova.

Geometridae

Rhodostropia sacraria (Linnaeus, 1767)
Moravia: Beskydy-Morávka 9.6.1974 (Dias lgt.)
Nový druh pro Moravu, zatím pouze Praha-Ruzyně (Novák, 1985) a Bratislava-Petržalka (Reiprich - v tisku).

Nebula salicata (Hübner, 1799)

Moravia: Radhošť 28.5.1986

Po dlouhé době opět zaznamenán výskyt v Beskydech.

Perizoma lugdunaria (Herrich - Schäffer, 1855)

Moravia: Metylovice, okres Frýdek-Místek 7.8.1986 (ing. J. Sitek lgt.)

Zatím nejsevernější výskyt na Moravě (Janovský - Sitek, 1987).

P. obsoletaria (Herrich - Schäffer, 1838)

Moravia: Beskydy - Čeladná 7.8.1985 (ing. J. Sitek lgt.)

Jako nový druh pro Moravu byl již uveden (Janovský - Sitek, 1987).

Eupithecia trisignaria (Herrich - Schäffer, 1850) (det. dr. F. Krampl)

Moravia: Štramberk 16.7.1986

Nový druh pro beskydskou oblast.

Noctuidae

Rylleyana fovea (Tritschke, 1825)

Slovakia: Medovarce 5.10.1985

Výskyt této zajímavé noctuidy na Krupínské planině publikovali Krampl - Marek (1984). Ze šípákového lesa u Medovarců je i několik dalších nálezů, mj. 11 ex. z 5.10.1985, které sbírali Gottwald a Kopeček. Ing. Kopeček pozoroval 6.10.1985 za svítání další 3 ex., jak se živily na vnadidle z předchozího večera.

Senta flammea (Curtis, 1828) (= S. stenoptera Stgr.)

Slovakia: Kiarov 23.7.1986

Po posledním publikovaném nálezu z okolí Komárna (Pastorális, 1985) další doklad o jeho rozšíření na jižním Slovensku.

Závěr a poděkování

Současný stav faunistiky lepidopter na Slovensku a v českých zemích autoři doplňují údaji o 42 druzích, z nichž E. jezonica Mats. je nový pro ČSSR, D. valeriella Snell., T. fugacella Z., A. notana Don. jsou nové pro Slovensko a R. sacraria L. pro Moravu.

Naše poděkování patří ing. G. Elsnerovi, dr. F. Kramplovi a prof. A. Reiprichovi za determinaci a V. Bělínovi, F. Diasovi, ing. F. Kopečkovi, ing. J. Sitkovi, A. Titzovi a Z. Verbirsovi za spolupráci.

Z u s a m m e n f a s s u n g

Die Autoren ergänzen Faunistic Angaben über 42 Arten der Lepidopteren. Davon ist E. jezonica Mats. eine Art neu für Tschechoslowakei, R. sacraria L. ist neu für Mähren und D. valeriella Snell., T. fugacella Z., A. notana Don. für Slowakei.

L i t e r a t u r a

Elsner V., Elsner G., 1985: Nové a významné nálezy mikrolepidopter (Lepidoptera) z ČSSR. Zbor. Slov. nár. Múz., (Bratislava), 31: 123-143.

Gottwald A., Janovský M., 1985: Pozoruhodné nálezy lepidopter pro ČSSR, 5. Zpr. Českoslov. Společ. ent. ČSAV, 21: 109-116.

Janovský,M., Sitek J., 1987: Můrovití (Noctuidae, Lep.) v Severomoravském kraji. Entom. zpravodaj, Ostrava-Poruba, 17: 6-8.

Krampl F., Marek J., 1984: New faunistic records of moths from Czechoslovakia, Acta faun. ent. Mus. Nat. Pragae, 17: 177-183.

Novák I., 1985: Faunistic records from Czechoslovakia, Acta ent. bohemoslov., 82: 154.

Pastorális G., 1985: Príspevok k faunistike motýľov v Komárne a jeho blízkom okolí. Spravodaj Oblastného podunajského Múz. v Komárne, 5: 93-126.

Reiprich A., 1981: Revízia niektorých habituálne ťažko rozlíšiteľných druhov motýľov z územia ČSSR, 3. Apotomis semifasciana Haw. a Apotomis infida Heinr. (Lep., Tortricidae). Biológia (Bratislava), 36 (5): 333-338.

Tokár Z., Reiprich A., 1986: Nové nálezy motýľov z oblasti Slovenského raja. Zborník Východoslov. Múz. v Košiciach, 27: 127-135.